

ÇOCUK EĞİTİMİYLE İLGİLİ AİLELERLE SÖYLEŞİLER

Ramazan DEMİRTAŞ

Rehber Öğretmen

23 Nisan Anaokulu

Osmaniye-Merkez

18.12.2019

GÜNÜMÜZ ŞARTLARINDA EN AZ İKİ ÇOCUK OLMALI

Günümüzde anne ve babaların sürekli çalışmak mecburiyetlerinden dolayı, çocuk ruh sağlığı açısından en az iki kardeş olmalarında fayda vardır.

Özellikle tek çocuklar problemlili büyüme riskini de beraberlerinde taşımaktadır. Bu çocuklar gerek annelerinden gerek babalarından büyük ölçüde ilgi görürler. Aynı ilgi ve desteği hayatları boyunca herkesten bekleyebilirler.

Ayrıca tek çocuk olduklarından hiçbir şeyi çevredekilerle paylaşmak zorunda değildirler. Bu sebeple de kendi yaşındaki çocuklarla ilişki kurmakta güçlük çekebilirler.

Kardeşlerin bir arada olmasıyla ocuk yalnız yaşamaktan, ie dönük olmaktan uzaklaşır.

ocuk her şeylerini kardeşleriyle paylaşarak kıskançlık, cimrilik ve pintilik eğilimlerini frenlemeyi ve kendine düşeni kabullenmeyi öğrenir.

Diğer kardeşleriyle beraber yaşamak, çocuğun yetişkinler dünyasından ayrılarak nefes almasını sağlar. Çünkü ocuklar birbirlerini daha iyi anlar, birbirlerine dayanak olur ve teselli ederler.

Kardeşler birbirleri için iyi birer arkadaştır ve bazen birbirlerine düşmanca davranışta bulunabilirlerse de bir yabancıнын tehdidi ile karşılaştıklarında hemen birbirlerinin yardımına koşarlar: Böylece bir olmaya, yardımlaşmaya alışırar.

Kardeşler arasında çatışmaların da faydası vardır. Bu sayede sırasını beklemeyi, başkasını huzurunda arzularını sınırlamayı ve başkalarının haklarını tanımayı öğrenirler.

KARDEŞLER ARASINDA YAŞ FARKI KAÇ OLMALIDIR?

Kardeşler arasındaki en uygun yaş farkının 3 yaş olduğu belirtilmiŐtir. Bu durumda kardeşler arasındaki kıskançlık asgariye iniyor., aynı zamanda birbirleriyle oynayarak, arkadaşlık ederek büyüyorlar.

ÇOCUKLARA SEVGİMİZİ GÖSTERELİM

Zamanımız ne kadar az, işimiz ne derece önemli ve yoğun olursa olsun, çocuk sevgi istediğinde ona sevgiyle yaklaşmalı, sevgimizi göstermeliyiz.

Ne onu oyuncağa boğmak, ne bol öpücükle karşılamak, ne eğitim konusunda ona üstün olanaklar hazırlamak ve nede sosyal açıdan her türlü avantajı sağlamak, onunla birlikte sevgi ile bütünleşerek geçirilen zamanın yerini doldurabilir. Çocuk onunla geçireceğiniz zamana bakarak, onu sevip sevmediğinizi bilecektir. Bu nedenle anne baba olarak, çocuklarımıza olan sevgimizi onlara kaliteli zamanımızı vermekle göstermeliyiz.

Günümüzde bazı anne ve babalar çocuklarına çok fazla para vererek, her istediklerini alarak (bunları alırken çocuklarına ne kadar kötülük yaptıklarını bilmeden) her türlü problemi çözdüğünü zannediyorlar. Ama yanılıyorlar.

Özellikle 0-5 yaşındaki çocuklarımızın fiziksel gelişimini sağlıklı olarak tamamlamaları için sevgiye daha fazla ihtiyaçları vardır. Aileleri olarak, çocuklarımıza bu sevgiyi mutlaka vermeli ve hissettirmeliyiz. Bu duygunun bilinçli olarak verilmesi önemlidir.

Sevgi ortamında büyüyen çocukların daha sağlıklı olduğu ve ileri yaşlarda daha başarılı olduğu bilinen bir gerçektir.

Yine çocukta görülen başarısızlık, çoğu kez sevgi azlığından doğmaktadır.

Sevgiden yoksun çocukların;

1. Büyümesi
2. Yürümesi
3. Konuşması gecikir
4. Zeka düzeyinde gerileme olur.

AİLENİN ÇOCUKLARINA SEVGİLERİNİ HİSSETTİREBİLMELERİ İÇİN NELERE DİKKAT ETMELERİ GEREKİR?

Çocuğumuza hep gülümsemeliyiz. Bu şekilde ona bağlılığımızı ve ondan memnuniyetimizi gösterdiğimiz gibi güven de vermiş oluruz.

Çocukla göz teması kurmalıyız, yani gözlerinin içine bakarak güler yüzle davranmalıyız.

Çocuklarımızı kucaklamalı, öpmeli, sevgi sözleri söylemeli ve sık sık sarılmalıyız. Bu sırada ona güler yüzle ve sevgiyle bakmalı, duygularımızı belli etmeliyiz. Çünkü sarılmak ve dokunmak çocuğun temel ihtiyaçlarından biridir.

Sevgi ifadelerini sık sık kullanmalı, yeri geldiğinde iltifat etmeliyiz.

Fırsat buldukça çocukla birlikte zaman geçirmeli, beraber olmak için fırsat oluşturmaliyiz. Beraber gezmeye gitmeli, ona hikayeler anlatmalı ve bu beraberlikten zevk aldığımızı ona hissettirmeliyiz.

Çocukla oyun oynamalı, bu şekilde onun dünyasına girmeliyiz. Kendi istediğimizi değil, çocuğun sevdiği oyunları tercih etmeliyiz. Çocuk büyüdükçe ilgi alanları belirginleştikçe, anne baba olarak çocuğumuzu bu alanlara yönlendirmeli ve kendini geliştirmesi için onu desteklemeliyiz.

Özel günlere önem vermeli, başarılarını kutlamalıyız. Ona hediyeler almalı ve ödülleri vermeliyiz.

Onunla iletişime önem vermeli, sohbet ve muhabbet etmeliyiz. Bu alışkanlıklara bebeklikten itibaren başlamalıyız.

Çocuklarımızla özel zamanlarımızı paylaşmalı, eğlenceli olayları beraber yaşamalı ve acılarında teselli etmeliyiz.

Soru sormalarına fırsat tanıyalım, meraklarını doğru ve uygun cevaplarla giderelim.

Sevgi ortamında büyüyen çocukların daha sağlıklı oldukları çok sayıda bilimsel araştırmalarla ortaya konulmuştur. Bu konuda yapılan bir araştırmada, gecekondu semtlerinden hastanede doğmuş 100 çocuk denemeye alınır. Doğan çocuklar, tek- çift yolu ile rast gele seçilerek tekler hastanede alıkonulur. Çiftlerde ailelerine verilir. Hastanede kalan çocukların her türlü bakımları en iyi şekilde yapılır. Diğer çocuklar ise yoksul aile yaşantılarına bırakılır. Çocuklar yedi yaşına geldikleri zaman yapılan ölçmede, gece konular da ama ailelerinin yanında yetişen çocukların zeka, beden ve duygusal gelişim yönlerinin hastanede yetişenlerden daha üstün olduğu görülür.

Çocuk anne ve babasından yeterli sevgiyi göremezse, onların ilgisini çekmek için kimi zaman istenmeyen davranışlara yönelir. **Örneğin; yemek yemez, ev halkıda yemek yemesi için çocuğun üzerine düşer. Çocuk, sevgi ve ilgi gereksinimini bu yoldan gidermeye çalışır.**

Hatta çocuk, öğretmen ve aileden yeterince sevgi göremezse onların isteği olan öğrenmeye karşı durur.

Her şeyin aşırısında olduğu gibi aşırı sevgi de zararlıdır. Aşırı sevgi ve ilgi gösterilen çocuklar, şımarık yada pısrık, kendine güvensiz olurlar. Her şeyin en iyisini kendine ayırmak isteyen bir kişilik kazanır. Çocuğun sevgi almayı, vermeyi ve ayrıca sevgiyi paylaşmayı öğrenmesi gerekir.

Unutulmamalıdır ki anne babaların, öğretmenlerin ve eğitimcilerin, çocuklarımızdan esirgediği sevgiyi yeterince ve zamanında veremediklerinden sevgisizlik hapishaneleri çoğaldı, sokak çocuklarının sayısı arttı.

Toplumun huzurunu tehdit eden ne kadar katil, kapkaççı, yankesici ve dolandırıcı varsa, bunların aile hayatları araştırıldığında, ardından sevgisiz ve hoyrat çocuklar çıkması, sizce bir tesadüf olabilir mi?

ÇOCUKLARIMIZA KALİTELİ ZAMAN AYIRALIM:

Özellikle 0-5 yaşlarında zaman ayırmanın, ilgilenmenin, varlıklarıyla olumlu ilgilenilmesinin, çocukların sinir sistemi gelişimine çok olumlu katkıları olduğu belirtilmektedir.

Çocuğunuzla geçirdiğiniz vakit, onun özgüven gelişimi açısından çok önemli olmaktadır. Çünkü ona vakit ayırmamız, ona verdiğimiz değeri göstermektedir.

Bilinç dışına, «Ben sana değer veriyorum. Çünkü sana vakit ayırıyorum.» mesajı vermektediresiniz.

Varlığı ile yokluğu hesaba katılmayan ve sanki o evde yokmuş gibi davranmak, çocuğun kendine olan güvenini dolaylı olarak negatif etkilemektedir. Özellikle çocuk sayısının fazla olduğu ailelerde her bir çocuğa eşit şekilde vakit ayrılması önemlidir.

Çocuk sayısının az olduğu veya tek çocuk ailelerdeyse diğer kardeşler olmadığı veya sayısı az olduğu için çocuğun daha fazla sıkılacağı hesap edilerek zaman geçirme görevi, anne babaya biraz daha fazla düşmektedir.

Çocuğunuzla geçirdiğiniz vakit, onun stres ile daha kolay baş etmesini ve karşısına çıkan zorlukları daha kolay yenmesini sağlayacaktır.

Özellikle ergenlik öncesi dönemli ilgili yapılan araştırmalara bakıldığında, çocukluğunda anne, baba ve aileyle yakın bağıları olan ve daha fazla vakit geçiren kişilerin karşılaştığı stres durumları ile daha kolay mücadele ettikleri ve depresyon gibi durumlarda daha kolay iyileştikleri görülmüştür. Bu durum , çocuğunuzun kısa ve uzun vadede stres karşısında daha güçlü olmasını sağlayacaktır.

Yapılan araştırmalarda, çocukların anne babalarından aldıkları sevgi ve mutlulukla hayata daha olumlu ve mutlu bakabildikleri, daha az zarar verici davranışlarda buldukları, insanlara karşı daha sevgi dolu oldukları, arkadaşlarıyla daha uyumlu halde oldukları görülmüştür.

Çocuklara vakit ayırmak demek, çocuk için ayrılan vakit demek değildir. Televizyon izlerken veya işimizi yaparken çocuğumuzun yanımızda bulunması yeterli değildir. Önemle vurgulamak gerekir ki çocuklarımız, onlara sağladığımız maddi imkanlarla geçici mutluluklar sağlayabilecektir. Asıl mutluluk, çocuk için onu sevenlerle belli zaman dilimlerinde bir arada bulunmasıdır.

Çocuklarımıza kaliteli zaman ayırırken çocuklarımızı sıklamamalıyız. Ve tüm zamanlarını biz doldurmamalıyız. Sık boğaz edilen, daima göz hapsinde tutulan çocuklar bunalmakta, anne ve babalarına daha kolay karşı gelmekte, çok aşırı müdahale olduğu için bireysel gelişimlerinde sıkıntı olmaktadır.

Çocuklarla kaliteli zaman geçirme konusunu çok abartıp hayatın ve alenin tek gündemini çocuk veya çocuklar yapmamak önemlidir. Çocukların kendi başına da geçirdikleri zamanın onların gelişimlerinde önemli katkıları vardır. Bu konuda denge önemlidir.

Kitle iletişim araçlarının yaygınlaştığı ve insanların bireysel meşguliyetlerinin arttığı günümüzde adı geçen konular için en önemli tehlike, çocuklar ve onların duygusal ihtiyaçlarının karşılanmaması olmaktadır.

ÇOCUĞUMUZU ÖNEMSEYELİM

Çocuğumuz ister çok küçük bir bebek olsun, isterse genç bir kız veya delikanlı olsun, manen destekleyerek bizim için önemli olduklarını daima onlara hissettirmeliyiz. Onlara güzel sözler söyleyerek bunu hissettirmeliyiz.

Çocuğumuz bizimle herhangi bir konuyu paylaşırken , kendisi için önemli bir olayı veya durumu anlatırken gazete okumayalım, televizyon seyretmeyelim. Eğer bir şeyle meşgul isek o sırada o işi yapmayalım. O konuşurken yüzüne ve gözünün içine bakalım. Başımız, yüz ve göz hareketlerimizle onu dikkatlice dinlediğimizi, önemsedüğimizi gösterelim.

Çocuğumuzun korkularını, endişelerini ve çeşitli duygularını onaylayalım. Hemen öneriler, fikirler ve dersler vermeye çalışmayalım.

ÇOCUĞUMUZU AŞAĞILAMAYALIM

Çocuğun hatalarından dolayı, asla onu küçültücü, benliğini yıkıcı, olumsuz adlarla çağırmamalı ve kötü sıfatlarla tanımlamaktan kaçınmalıyız.

Derslerine çalışması için sürekli dil döktüğümüz çocuğumuza «tembel» sıfatını yakıştırdığımızda onu çalışmaya teşvik etmiş olmaz, tam tersi, onun çalışma çabalarını engellemiş oluruz. Çünkü o, bir tembeldir niçin çalışsın? Ona «tembelsin» demeden de zamanında çalışmanın önemini anlatabiliriz. Onu «pis olmakla» suçlamadan da temizliğin öneminden bahsedebiliriz.

Terbiyesiz, pis, tembel, dikkatsiz, huysuz, şımarık, geveze, aptal, beceriksiz... gibi sıfatlar, çocuklardan uzak tutulmalıdır. Bu gibi sözler ve hitaplar, çocuğumuzun kendine güvenini, benlik duygusunu yıkan sözlerdir.

Hatalı davranışı eleştirirken kişiliğini değil, olayı hedef alalım ve gerekli açıklamaları olay üzerinden yapalım.

Çocuklarınızın «kendine güven duygusu» içinde yetişmelerini istiyorsak «adam olamazsın, adın batsın, akılsız, artık seni sevmiyorum, beyinsiz, geri zekalı, kes sesini, saygısız, tembel, terbiyesiz, Allah belanı versin, Allah cezanı versin, sen anlamazsın, sen adam olmazsın» gibi negatif, yıkıcı sözlerle eleştirmekten kesinlikle kaçınmalıyız. Onların akıllarını olumsuz şartlandırmalarla doldurmamalıyız ve güvensizlik tohumlarını atmamalıyız.

Çocuğumuzun nasıl olmasını istiyorsak öyle sözlerle hitap etmeliyiz. Sürekli «akıllı oğlum, çalışkan kızım, iyiliksever yavrum, cömert kızım, çalışkan oğlum, aslan oğlum, temiz kızım, nazik çocuğum, kaymak kızım, bal oğlum» sözlerini duyan çocuk, zamanla bu sözlerin içini doldurup, söylenilen rolleri ve sıfatları benimseyecektir.

TUTUMLARIMIZA DİKKAT EDELİM

Çocuğuna aşırı hoşgörü gösteren anne babalar, çocuklarının sorumluluk sahibi, bağımsız ve kendi kendini yöneten kişiler olmalarını da engellemiş olurlar.

Çocuklarımızın bizlerden kopup gittikten sonra hayat yolunda bocalamasını istemiyorsak onlara yönelik sevgimizi, onların her istediğini yaparak ifade edemeyiz.

Çocuklarımızın bütün istediklerine boyun eğip her yaptıklarını hoş görmek, onları alabildiğine şımartıp kolaycılığa alışmaktan başka işe yaramaz. Çocuk sonradan oldu, dedesi, babaannesi şımartıyor ifadeleri bahane değildir aslında.

Unutulmaması gereken nokta, çocuklarımızın ölçsüz yetismeleri değil, yarın karşılaşacakları hayatta nasıl başarılı olacakları olmalıdır.

Çocuklarımıza karşı aşırı koruyucuda davranmayalım. Çocuğunun gündelik hayattaki eylemlerinde, aşırı titizlenen ve onlara yerli yersiz biçimde sürekli kol kanat geren anne babalar, aslında genç kuşaklara ne denli büyük bir kötölük yaptıklarını bilmemektedirler. Bu yaklaşımla büyüyen çocukların kendilerine güven duyguları ve kişilikleri de ne yazık ki yeterince gelişemez.

Çocuklarımızın kendi başına yapabilecekleri şeyleri onların yerine biz yapmayalım. Eğer onların yapması gereken her sorumluluğu biz yerine getirirsek, çocuğu kendi başına iş yapamaz hale getiririz. Bunun sonucunda da çocuk sorumluluktan kaçır, neyi nasıl yapacağını sürekli anne ve babasına sorar. Kişiliğini geliştirip olgunlaştırmaz. Sadece yapmakta zorlandığı işlerde devreye girelim. Kendi başlarına üstesinden gelebilecekleri konularda çocuklara ölçüyü kaçırmadan, dışarıdan ve sınırlı bir biçimde destek olmak en doğru tutumdur.

Örneğin; anaokuluna giden 5-6 yaşındaki çocuğumuzu sabahleyin kaldırmada zorlanabiliriz. Burada devreye girip uyanmasına yardımcı olmalıyız. Ama dişlerini fırçalamada, ayakkabılarını giymede(eğer onlara öğretilmişsek) artık bizim yardımcı olmamız gerekir.

Unutmamalıyız ki dehanın önündeki en büyük engel müdahale etmektir. Her işine müdahale edilen çocuk, ne kadar zeki olursa olsun, zekasını gösteremez. Yeteneklerini ortaya koyamaz.

ÇOCUĞUMUZA YAŞINA UYGUN KURALLAR KOYALIM:

Çocukların gelişim dönemlerinde yapabileceklerini veya yapamayacaklarını bilerek kurallar koymalıyız. Gelişim dönemlerinde başarılması gereken görevleri anne ve babalar olarak bilmemiz gerekir.

Misafiriğe giderken, 3 yaşındaki çocuğumuzdan 8 yaşında bir çocuk gibi uzun süre yerinde oturarak davranmasını istemek ve böyle davranmasını sağlayacak katı kurallar koymak, onda yeni yeni oluşmaya başlayan kendine güven duygusunu zedeler. Sonrada çocuk bu kurallara uymadığı zaman yine bizler üzüleceğiz.

Her çocuğun kapasitesi, yeteneği, ilgileri, sabır sınırı farklı farklıdır. Çocuğumuzun kapasitesini doğru tanımalı, aşırı yaşına uygun olmayan kurallar ve beklentilerden kaçınmalıyız.

Çocuklarımızdan boylarını aşan düzeyde olgunluk gösterileri beklemek, bir durumda duygusal istismardır. Anne ve babalar olarak çocuklarımıza yaşlarına uygun kurallar koymalı, yetki ve sorumluluklar yüklemeliyiz ki gelişmeleri sağlıklı olsun.

ÇOCUĞUMUZU TEHDİT ETMEYELİM:

Çocuklar üzerinde ebeveyn otoritesi kurarken üslubumuzu doğru ayarlamaya dikkat etmeliyiz. Bizim sözlerimizi bizden ölesiye korktukları için değil, aksine bizi üzmemekten çekindikleri için tutmalıdırlar.

Tehditkar sözler, çocuğunuzun sizden korkmasına yol açar. Tehdit edilen çocuğun giderek anne ve babasından nefret etmesi ve kendine karşı güvensiz olması da kaçınılmazdır.

Çocuklar böyle durumlarda, yani sert ifadelerde tehdit edildiklerinde inatçılık edereler, direnebildikleri en son noktaya kadar direnirler. Hele ki, bu tehditler bir de havada kalıyorsa, çocuklarınızın sizin söylediklerinize kulak asmadıklarını göreceksiniz. Çocuklar büyüklerinden sürekli olarak bu tür «ceza masalları» dinler ama karşılık olmadığını gördükçe de söylenenleri önemsemezler.

Unutmayınız ki fazla tehditkar bir görünüm sunup ardını getirememektense, genelde sakin ve soğuk kanlı davranıp arada sırada verdiğimiz ölçülü cezaları kesin şekilde uygulayan biri olmamız, çocuklarımızın gözünde çok daha etkilidir.

ÇOCUKLARIMIZI CİNSİYETLERİNE UYGUN YETİŞTİRELİM:

Kız çocuk çeken ailelerin, erkek çocuklarını kız gibi giydirmeleri, saçlarını uzatıp toka takmaları, kız oyuncaklarından almaları yanlıştır.

Yine erkek çocuk özlemi çeken ailelerin, kız çocuklarını erkek gibi giydirmeleri ve yetiştirmeleri sakıncalıdır.

Baba modelinin bulunmadığı ailelerde, erkek çocuğun sürekli anne ile birlikte oturup kadınsı davranışları taklit etmesine fırsat oluşturmak uygun değildir. Böyle ailelerde erkek yetişkinlerden (dayı, amca, büyükbaba vs.) destek alınmalıdır. Ayrıca ilkokulda erkek öğretmen tercih edilmelidir.

ÇOCUĞUMUZU RÜŞVETE ALIŞTIRMAYALIM:

«Eğer akıllı durursan, sana şeker vereceğim. Eğer bütün derslerin pekiyi olursa, o istediğin pahalı oyuncak vardı ya, işte sana onu alacağım. Eğer odanı temizlersen, seni parka götüreceğim.»

Çocuk eğitiminde ödülün yeri cezadan daha önemlidir. Ama sürekli rüşvet ve ödüllere ilgili en önemli sorun, çocuğumuzu gerçek hayata hazırlayamamalarıdır. Çocuğumuzun yanlış beklentiler içine girmesine neden olmakta ve bu durum erişkinliğe kadar devam etmektedir.

Bu tür rüşvetin çocuğa faydasından çok zararı olur. Bu gibi sözlerle çocuğumuzun akıllı durmasını ya da derslerinden başarılı olmasını mutlaka bir ödülle bağlamış oluruz. Bu ise onun asıl amacını değiştirmesine sebep olur. Oysa çocuğumuz uslu durmayı ve kimseyi üzmemeyi olumlu bir davranış örneği olarak zaman içinde ve kendi kendine öğreneceği için, ona vaat edilen rüşvet sayesinde etrafındaki herkesi parmağında oynatmayı ve her dediğini yaptırma seçeneğini keşfedecektir. Sonunda mutlaka bir rüşvet teklif edileceğini bildiği için, normal zamanlarda elinden gelen haylazlığı da ardına koymayacaktır.

Yine çocuk başarısından kişisel tatmin duymak için öğrenmek ve öğrendiklerinden olumlu bir kişilik geliştirmek yerine, dıştan gelecek bir ödüllendirme için kendini öğrenmeye zorlar.

Rüşvet ve ödüllerle ilgili en büyük problem, çocuğu ödül almadan da çalışmaya ve başarmaya iten duygudan(içsel denetim) mahrum bırakmasıdır.

ÇOCUĞA KARŞI DAVRANIŞLARIMIZDA TUTARLI OLALIM:

Tutarlı olmak, çocuktaki bir davranışa farklı zaman ve mekanlarda aynı tepkiyi vermektir. Çocuğun bir davranışına yalnızken kızmaz, yanında birileri varken farklı tepkiler verirsek çocuğumuzun tutarlı bir kişilik geliştirmesine engel oluruz.

Örneğin; çalışan babalar işten eve gelince, bazen moralleri yerinde olunca çocuklarının üstlerinde hoplayıp zıplamalarına, çocukların tepinmelerine, yaramazlık yapmalarına izin verirler. Yaptıkları ufak tefek oyunlara sadece gülüp geçerler. Ancak bazen de yorgun, moralleri çok bozuk olunca kaşlarını çatarak, kızarak evdekilere bağırabilirler. Tabi ki bu duruma çocuklar çok şaşırırlar. Kafalarında; «Dün babamın tepesine çıkıyordum bir şey demiyordu, bugünse daha bir şey demeden kızıyor! Ne oluyor? Dünkü gibi mi davranmalıyım, yoksa bugünkü gibi mi? Ben nasıl davranacağım?» şeklinde düşünceler oluşur, bocalarlar.

Çocukların dengesiz ve tutarsız davranmamaları için onlara karşı anne ve babaları olarak tutarlı davranmalıyız. Evimizde uymamız gereken kurallarımız olmalı ve bu kurallara da uyulmalıdır.

Anne ve babadan biri, diğerinin yaptığını küçümsememelidir. Yaklaşımlarında tutarsız olan anne ve babalar birbirlerine zarar verdikleri gibi, zaman içinde çocuklarına da büyük zarar verirler. Çocuklar bu çatışma ortamında büyüdüğünde git gide anne baba otoritesini kabul etmeyen birine dönüşür ve isteklerini yaptırabilmek için aile büyüklerini sinsice kullanırlar. O yüzden iki tarafında çocuklarıyla ilişkilerinde ortak bir yaklaşım benimsemesi gerekmektedir.

Çocuklar babalarından bir şey istediklerinde mutlaka baba, annenin fikrini sormalıdır. Bu şekilde çocuk; babanın annesine değer verdiğini, kararları birlikte aldıklarını anlar. Sonuçta aile içi güven artar.

Aksi takdirde çocuklar, annelerinden istedikleri bir şeyi elde edemeyince hemen başkalarına yönelirler. Eğer baba, anne ile aynı görüşte olmazsa ve çocuğun anne tarafından kabul edilmeyen bir isteğini kabul ederse, ortaya hiç de iyi olmayan bir sonuç çıkar.

Çocuğunuzdan tutarlı davranışlar bekliyorsanız, beklentilerinizi ona net, açık ve duru bir şekilde açıklamamız gerekir. Anne ile baba, birbirleriyle çelişkiye düştükleri zaman, çocuk neyin doğru neyin yanlış olduğunu anlamakta zorluk çekecektir. Bu yüzden eşler, tutarlı davranma konusunda ortak karar almalıdırlar. Anne baba birlikte karar vermeli, aralarında oy ve görüş birliği olmalıdır. Birinin ak dediğine diğeri kara dememelidir.

Anne ve babaları olarak eğer hayatımızda bir tutarlılık yoksa özel hayatımızdaki davranışlarımız, başkalarının önündeki davranışlarla çelişiyorsa, çocuğumuzun bizimle iletişime ve etkileşime geçmesi zor olur.

ÇOCUKLARIN AHLAKİ GELİŞİMLERİNE KATKI SAĞLAMAK İSTİYORSAK ÇOCUKLARA KENDİ TAVIRLARIMIZLA ÖRNEK OLMAMIZ GEREKİR:

Anne babalar, çocuklarını sık sık hayatta neler yapmaları ve nasıl davranmaları gerektiğini söylerler. Ama bunu yaparken de çocuğa kendi davranışlarıyla örnek oluşturmazlar. Sözelimi, çocuğuna «Eğer sigara içtiğini görürsem senin ayaklarını kırarım.» deyip, ev ortamında ve onun önünde yıllarca fosur fosur sigara içen gibi.

Bu yüzden kuru kuru nasihat, genellikle ters teper ve yapılmaması istenen ne kadar olumsuz davranış var ise bunların zaman içinde inatla tekrar ettiği görülür.

Ebeveynler, çocuğa bol bol nasihat etmek yerine bizzat kendi olumlu davranışlarıyla örnek olurlarsa, olumlu davranışların çocuğun belleğine yerleştirilmesi çok daha kolay gerçekleşecektir.

Bir başka örnek vermek gerekirse, anne baba elindeki oyuncuğı çevreye zarar vermek için kullanan bir çocuğun yanına oturup ona oyuncuğın asıl işlevini uygulamalı olarak gösterdiğinde, bu gösteri çocukta olumlu davranışların kök salıp gelişmesi için son derece yapıcı katkıda bulunacaktır.

Bazı anne babalar, çocuklarının yanında sürekli olarak başka insanları çekiştirir ve kınarlar. Sanki hayatta en iyi insanlar kendileriymiş gibi sürekli başkalarının hatalarını görür ve bunları konuşup dururlar. Kendilerini kusursuz olarak gören ve daima başkalarının hatalarıyla ilgilenen bu insanlar, aslında yetiştirdikleri evlatlarına da kötü örnek olmakta ve onların ahlaki gelişimine büyük zararlar vermektedirler. Çünkü böyle bir yaklaşım tarzı, çocuklarında zamanla kendilerini «yeryüzündeki en iyi insanlar» olarak görmesine ve kendilerini dışındaki herkese tepeden bakmaya başlamasına sebep olacaktır.

ÇOCUKLARA CEZA VERİRKEN DİKKAT EDİLECEK NOKTALAR:

Çocuğun yaptığı hatalardan dolayı hemen suçlamayalım, sadece onun bu davranışını sevmediğimizi anlatalım. Hele hele kişiliğine yönelik, özgüvenini zedeleyici ve aşağılayıcı ithamlardan kaçınalım.

Cezanın hemen her zaman öfkeyle geldiğini ve çocuk için korkutucu olduğunu bilelim.

Ceza, çocuğa cezadan kurtulmanın yollarını öğretebilir.(yalan gibi) Bu yüzden sık müracaat etmenin doğru olmadığı bellidir.

Cezayı dayak ve kaba kuvvet şeklinde uygulamakta yanlıştır.

Çocuğumuzu ufak hatalarında affetmezsek, kötü davranışlarda bulunmaya yatkın hale geleceklerini unutmayalım.

Cezayı niçin verdiğimizi ve ne elde etmeyi amaçladığımızı açıklayalım.

Bazen iki ceza seçeneğini ona sorarak tercih etmesini isteyebiliriz. Mesela, «Söylediğin yalan için hangisi sence daha uygun: Bu hafta televizyondan vazgeçmek mi yoksa dışarı çıkmamak mı?» gibi.

Uygun durum olduğunda ikinci bir şans tanıyalım.

En doğru olanın ise iyi davranışını ödüllendirmek olduğunu bilelim.

Çocuğu döverek veya şiddet kullanarak terbiye etmekten kaçınalım. Çünkü: Bir kere, çocuk bir yaramazlık yaptığı zaman dayak yerse, yaptığının karşılığını ödemiş demektir. Yaptığını tamir etmek veya onun kötü sonuçlarını düzeltmek için düşünmesine veya başka bir şey yapmasına gerek kalmamıştır.

Dövülen çocuk anne babaya kızgın tavır alır. Kendini suçlu hissetmek yerine mağdur ve suçlayan konumuna geçer.

Çocuk, anne babasının davranışını taklit edip karşılaştığı problemleri kaba kuvvetle çözmeye çalışır, kızdığı zaman oda bir başkasını dövmeye meyilli olur. Böylece fiziki ceza, çocuğa vicdanlı olmamayı öğretir. Dayağa alışan çocuk, başkalarıyla sürtüşmesini sözle halledemez.; oda dayağa, dövüşe ve şiddete kolayca başvuran biri haline gelebilir.

Babasını örnek aldığı için gelecekte de kendi çocuklarına da dayak atarak büyütebilir.

Sıklıkla, her suç işlendiğinde kullanılan dayak etkisini kaybeder. Her kusurunda çocuğu dövmek, disipline sokmaktan çok kafasını karıştırmaya yarar.

Dayak, sadece engellemek istediğimiz davranışına değil, çocuğun tüm davranışına keş vurur.

ÇOCUĞUN YANINDA KAVGADAN KAÇININ:

Çocuğun yanında yapılan ılımlı tartışmalar, çoğu zaman çocuk için öğretici bile olur. Çocuk bilir ki, kişiler karı kocada olsa aralarında düşünce ayrılığı çıkabilir ve bunu konuşarak, görüşerek çözüme kavuşturabilirler. Bu şekilde sözlü iletişimin yararını görür ve öğrenirler.

Her anne babanın ara sıra görüş ayrılığına düşmesine rağmen yine birbirlerini sevdiğini çocuğun anlaması güzeldir.

Bu tartışmaların birbirlerinin kişiliklerine yönelmesi çocuk için çok tehlikeli demektir.

Çocuğa göre anne baba doğru sözlü, davranışları örnek alınacak kişilerdir. Onların böyle karşılıklı birbirlerini aşağılamalarına bir tür anlam veremez, kafasında bir yere oturtamaz. Çelişki içine düşer ve çocuk için zedeleyici durum ortaya çıkar.

Yine kavgalarda çocukları hakem olarak kullanmak, kendi tarafımızı tutmasını istemek de çok yanlıştır. Onların tarafsızlığını koruyarak, anne babasına eşit derecede yakın olmalarını sağlamalıyız.

ÇOCUĞUMUZU KARDEŞLERİYLE VE BAŞKA ÇOCUKLARLA KİYASLAMAMAYA DİKKAT EDELİM:

Kardeşler arasındaki ilişkilerin temelinde de sevgi ve saygı olmalıdır. Böylece, birbirlerini seven ve sayan kardeşler, kendi aralarında iyi geçinirler.

Çocuklarınızdan biri diğerine göre daha güzel ve sevimli olabilir. Yada aralarında söz dinleme ve usluluk açısından çok ciddi farklılıklar gözlenebilir. Fakat bu sizin onlar arasında adaletsiz davranmanızı, birini severken diğerini göz ardı etmenizi gerektirmez. Bu şekilde davranırsanız kıskançlık krizine girmesine ve birbirlerinden nefret etmelerine yol açarsınız.

Oysa anne baba olarak sizlerin görevi, aile ocağının üyelerini bölmek değil, bu birlik duygusunu ölüme dek kalplerinde taşımalarını sağlamaktır. Allahın sizlere verdiği her evladı, kendi özellikleri içinde kabullenmeli ve sevmelisiniz.

Anne baba olarak, «Ağabeyin odasını ne güzel toplamış. Birde senin odana bak! Pasaklı çocuk!» , «Kardeşin derslerinden hep pekiyi alıyor. Ya sen, derslerinin hepsi zayıf! Tembel çocuk!» Bu gibi kırıcı sözler eşliğinde sürekli birbirleriyle kıyaslanan ve kardeşleri önlerine «ideal örnek» olarak konulan çocukların, zaman içinde onlara yönelik sevgisi de azalır.

Kendini yetersiz ve yeteneksiz gören çocuk, kardeşine karşı alttan alta öfke duyguları beslemeye başlayacaktır. Çocukları kıyaslayarak, aşağılayarak kendine güvensiz ve mutsuzluk tohumları atmış oluruz.

Öyle ki kıyaslama tamamen iyi niyetli yapılmış olsa bile, çocukların yetersizlik duygularını kamçulamaktan başka işe yaramayacaktır. Devamlı başkalarının davranışları kendine örnek gösterilen çocuk, bir süre sonra içine kapanabilir.

Çocuklarımızın hepsi evladımızdır. Onları kız erkek, büyük-küçük diye ayırmayalım. Her çocuğun özel ve eşsiz olduğunu bilelim. Onları ayırdığımız zamanda ve gösterdiğimiz ilgide adaletli davranalım. Hiçbirini bir kenara itmeyelim, problemlili çocuk olarak görmeyelim, aynı zaman hepsine ayrıcalıklı ve çok önemli muamelesi yapalım.

Çocuklardan bazılarıyla aramızda doğal bir yakınlık olsa, bazıları bizimle problemsiz ve kolay iletişime girse bile ayırım yapmayalım. Çocuklar arasında farklılık olsa dahi, birini diğerinden daha iyi kabul etmeyelim. Farklılıklara izin verelim ve bunları telafi etmeye çalışalım. Her çocuğa, onların farklı birer kişi olduklarını göz önüne alarak farklı davranalım. Yani ihtiyaçları doğrultusunda ilgi ve sevgi gösterelim, ama hepsini benzersiz bir şekilde sevelim.

ÇOCUKLARIMIZI YERİ GELDİĞİ ZAMAN TAKTİR EDELİM:

Terbiye sistemimiz, nedense azar ve dayak üzerine kuruludur. Övgü ve teşvike gereken önem vermeyiz.

Çocuğumuz güzel ve faydalı faaliyetler yaptığında onu övelim, teşvik edelim. Evladımızı kucaklayıp öpelim. Bizim için değerli ve önemli olduklarını söyleyelim. Bunu onlara gösterelim.

Çocuğumuz sevildiğini, takdir edildiğini hissetsin. Yeterince övgü alamayan çocukların kendilerine saygı duymayacaklarını ve kendilerini sevmeyeceklerini bilelim.

Övgüden yoksun çocuklar, duygusal açıdan zayıf ve akranlarının baskısı karşısında korumasızdır. Yaşatlarının gözüne girmek için onlara uyum gösterecek ve her türlü üzücü iş yapabilecektir.

Ayrıca ne kadar kötü davranışta bulduklarını sık sık duyan çocuklar, çok geçmeden öyle olduklarına inanmaya başlayacak ve kendilerinden beklenen rolü benimseyeceklerdir.

Halbuki bol bol övgüde bulunmak, özsaygının yanı sıra aile içindeki olumlu duyguları da geliştirecektir.

Övgüde karmaşık olmayan sade bir ifade kullanalım. Övgüye olumsuz unsurlar karıştırmayalım.

Elbette hepimiz çocuklarımızın acı çekmesine, sıkıntıda olmasına tahammül edemeyiz. Ancak aşırı koruyucu davranırsak, çocuk mücadeleyi öğrenemez.

«Bizim yaşadığımız zorlukları yaşamamasınlar.» veya «Ona öğretmektense onun için yapmak daha kolay geliyor.» düşüncesiyle hayatı çocuklarımıza kolaylaştırırsak, yardım etmek isterken aslında kötülük yapmış oluruz. Bu yüzden küçük yaşlardan itibaren kendi yapabileceği işleri yapması için fırsat verelim., teşvik edelim. Bırakalım kendi giyinsin, oyuncaklarını toplasın, ödevlerini kendi yapsın, kendi kararlarını alsın.

Belki de başlangıçta bunları iyi yapamayacaktır, hatta bazen hatalı davranacaktır. Ancak ne kadar çok fırsat verilirse o oranda düzgün yapmayı başaracaktır.

ÇOCUKLARIMIZA HER İSTEDİKLERİNİ ALMAYALIM:

Çocuğumuzun her istediğini alırsak ona iyilik yapmış olmayız. Gerçek şu ki; çocuğumuz büyüyüp yetişkin olduğunda, istediği bir çok şeyi beklemeden ve çaba göstermeden elde edemeyecek ve her istediğine de kavuşamayacaktır. Kısacası küçüklükten buna alışması gerekir.

Her istediği alınan çocuklar, sahip oldukları oyuncaklara genellikle değer vermezler. Üstelik sahip olduklarını hiçbir zaman yeterli görmezler. Öte yandan bir şeylerin olmasını bekleyerek büyüyen veya kendi harçlıkları ile alabilen çocuklar, sahip oldukları her şeye değerini verirler. Bir şeye sahip olmanın bedeli olduğunu, bunun için çalışması ve ter dökmesi gerektiğini, yoksa başarının değerini anlayamayacaklarını bilmeliyiz. Hayatta da istedikleri her şeye istedikleri anda sahip olamayacaklarını görmelidir.

Çocuklara ne kadar verirsek o kadar çok beklerler. Halen sahip olduklarıyla mutsuz olurlar.

Çocuklardaki marka merakı da ailenin hayır demesiyle alevlenmektedir. Sürekli reklamlarla bombardımana tutulan çocuklar, lüks ve pahalı tüketime itilmektedir. Anne ve baba ise çocuklarıyla daha az vakit geçirdiği için, isteklerine evet diyerek onları memnun etme yoluna gitmektedir. Ama bundan uzun vadede çocuklar zarar görmektedir. Bu yüzden onlara «hayır» demesini de bilelim.

ÇOCUKLARIMIZA ÖĞÜT VERMEK YERİNE ÖRNEK OLALIM:

Çocuklar anne baba başta olmak üzere çevresindeki büyükleri model alarak büyürler. Biz farkına bile varmadan davranışlarımızı izler, bizi taklit ederek kişiliklerini geliştirirler.

Çocuğumuzun nasıl olmasını istiyorsak öyle davranalım. Öğüt vermekle çocuğumuz istediğimiz gibi olmaz. Çünkü öğüt, en ucuz ve en kolay yöntemdir. Şunu yapma demek yerine, neden yapmaması gerektiğini anlatmak uzun ve zahmetlidir. Biz bu yolu tercih edelim.

Çocuğumuzda görmek istemediğimiz davranışları önlemek için öncelikle kendimizi iyi gözlemeli ve davranışlarımızı kontrol etmeliyiz. Yaşantımıza ve uygulamalarımıza dayalı öğrenmeler daha kalıcı ve anlamlıdır.

Çocuğumuza doğrulukla davranalım ve yalan söylemekten kaçınalım. Oyun oynadığı zaman, eğlence için bile olsa hile yapmayalım. Bir anlaşma yaptığımızda , bize saçma gelse bile sözümüze sadık kalalım. Yanıldığımızda özür dileyip hata yaptığımızı açıklayalım.

Ne söylersek yapalım ve yaparsak söyleyelim. Tutarsız olmaktan kaçınalım. Çocuğumuza ne öğütlüyorsak onun önünde bizde uygulayalım. Bir şeyler için söz verdiğimizde, can sıkıcı veya mantıksız bir şey olsa bile, sözümüze bağlı kalalım.

ÇOCUKLARIMIZA YAPTIKLARI HATALARIN SONUÇLARINI ÖĞRETELİM.

Çoğu anneler, küçük çocukları yürürken yere yuvarlandığında , onun ağlamasını dindirmek için yeri döverler. «Seni burası mı düşürdü yavrum. Al sana, al sana! Bir daha benim yavrumu düşür de gör!» gibi sözler söyleyerek çocuğun düştüğü zemine yada başını çarptığı kapıya vurmaya başlar. Bu şekilde büyütülen çocuklar, zaman içinde kişisel hatalarını sürekli başkalarına yansıtmaya başlarlar. Başlarına gelen her kötü durumda, çevrelerindeki akraba ve arkadaşlarını suçlayıp, bu suçlamaların arkasına sığınır.

Hatalarını kabullenip düzeltmek yerine, sürekli insanları suçlayan kişilerin çocukluk dönemlerindeki hatıralarına bakıldığında, mutlaka bu tür aşırı koruyucu bir tavırla karşılaşılır.

Çocuğumuz düşmüşse kabahat zeminin değil, onundur. Döşemeleri dövmek yerine çocuğumuza kaygan zeminde daha etkili bir şekilde yürümeyi öğretmeliyiz.

ÇOCUKLARIMIZA BASKI YAPMAYALIM:

Bazı aileler, kendilerinin olumlu olarak gördükleri tüm davranışları sergilemeleri için çocuklarına çok katı bir baskı politikası uygulamaktadır. Oysa ki bizler, olumlu bildiğimiz bu davranışı çocuklarımıza öğreteceğiz derken, bu bunaltıcı tavrımızla bizden de ve o davranıştan da ölesiye nefret etmelerine neden olabilir. Sırf kötü muameleye uğramamak için uyumlu tavırlar sergileyen bir çocuk, kendisine öğretilen o davranışı gönülden inanarak değil, adeta bir robot gibi tekrarlamaktır.

Sözgelimi, tabağında yemek bıraktığında dayak yiyeceğini biliyorsa, sizce önüne konulan her yemeği çok sevdiği için mi yemektedir.

Böyle çocuklar, ileride bırakın tabağında lokma bırakmayı çoğu kez bıktırıcı biçimde yemek seçen sorunlu birer arkadaşına, eşe dönüşmektedir.

Unutmayalım ki baskıyla elde ettiğimiz her sonuç geçicidir. Aynı sonuçları sevgiyle elde etmeye çaba gösterelim.

ÇOCUKLARIMIZI YALANA ALIŞTIRMAYALIM:

«İnsan, hiç çocuğunu yalan söylemeye alıştırmı mı?» demeyin ve şöyle bir çevrenize bakın. Kapı çalındığında evde olduğu halde çocuğuna «Annem evde yok» dedirten anneler görmüyor musunuz ya da çalan cep telefonuna cevap vermek istemeyen bazı babalar, çocuklarına «Babam evde yok» dedirtmiyorlar mı? Böyle yönlendirmeler, aslında çocuğu adım adım yalana alıştırmaktan başka bir şey değildir. Bu şekilde suiistimal edici tavırlarımızla çocuğa gerçekten hiç istemeden de olsa yalanın bir kurtuluş yöntemi olduğunu aşılıyoruz.

Bazı çocuklar da istedikleri şeyleri elde etmek için küçük yalanlara başvururlar ve önlem alınmazsa bu küçük yalanlar zamanla alışkanlık haline gelir.

Çocuklarda yalan davranışının yerleşmemesi için çocuklarımıza iyi örnek olmaya çalışmalıyız. Sosyal psikologlarında belirttiği gibi çocuklar anne babalarını taklit ederler. Çocuklarımızın dürüst ve samimi olmasını istiyorsak, özellikle biz bunu davranışlarımızla göstermeliyiz.

Dikkat edeceğimiz bir diğer noktada yalanlarımıza, çocuklarımızı araç olarak kullanmamalıyız. Örneğin; anne yada babanın çocuğa yalan söyletmesi. Annenin «Bu yaptığımızı baban duymasın.» demesi.

Çocuğun yalan söylemesine imkan tanıyacak davranışlardan uzak durmalıyız. Yaptığı ufak bir hatadan dolayı onun üstüne fazla gidilmesi, azarlanması ve korkutulması, onun yalan söylemesine sebep olacaktır.

Yapılan hatalar sonucunda verdiğimiz tepkiler yapıcı ve olumlu olmalıdır. Mesela; evde var olan bir vazonun kaza sonucu düşürülerek kırılması üzerine «Aptal çocuk, sakar çocuk, bu vazoyu neden kırdın?» şeklinde bir yaklaşım onu yalan söylemeye itecektir. Onun yerine, «Bu vazo benim için değerliydi, kırılmasına çok üzüldüm.» demek yerinde olan bir tepkidir.

Çocuğumuzun çevresindeki arkadaş gruplarına dikkat etmeliyiz. Eğer çocuğumuzdaki yalan söyleme davranışı, bu arkadaş grubundan kaynaklanıyorsa, yapılacak en doğru davranış, çocuğumuzu bu ortamdan gerekçelerini kendisine anlatarak uzaklaştırmamız olacaktır.

ÇOCUĞUMUZUN ARKADAŞLARINI MUTLAKA YAKINDAN TANIYALIM:

Hangi yaş diliminde olursa olsun, çocukların gelişiminde arkadaşlık ilişkileri çok önemlidir. Arkadaş ilişkileri ile çocuk sosyalleşir ve toplumun bir ferdi haline gelir. Ancak istenmeyen üzücü durumlarla karşılaşmamak için çocuklarımızın arkadaş seçimlerine dikkat etmemiz gerekir. Ama dikkat etmemiz gereken nokta, çocuğun arkadaş seçimine çok müdahaleci bir tutumun takınılmaması gerekir.

Çocuklarımızın çevresindeki arkadaşlar da çok önemlidir. Küçükler sigara, içki, uyuşturucu, kaba konuşmalar, hırsızlık, okulda kopya çekmek gibi bazı çirkin davranışları ilk önce arkadaşları yoluyla öğrenirler.

Bu yüzden;

Çocuğumuzun arkadaşlarını mutlaka evimize davet edelim.

Onları olabildiğince yakından tanımaya çalışalım.

Gerekirse aileleriyle de bir araya gelelim.

Aralarında kötü bir aile terbiyesinden geçmiş olanlar varsa bunlar için büyük olarak elimizden geleni yapalım. Ancak davranışlarında her hangi bir düzelme gözlemleyemiyorsanız o durumda çocuğunuzu böyle zararlı alışkanlıklardan uzak tutun.

ÇOCUĞUN UYKUSUNU ALMASI ÇOK ÖNEMLİ

Çocukların ruhi ve bedeni gelişmelerinde uykunun ve bunun temin ettiği dinlenmenin önemi çok büyüktür.

Dinlenmesini sağlayamayacak kadar az uyku uyuyan çocuklarda iştahsızlık, sinirlilik, duygu ve heyecanların kolayca ayaklanması, bu yüzden de itaatsizlik ve uyumsuzluk gibi haller baş gösterir. Ayrıca büyüme hormonu çocuklar uykuda iken de salgılandığı için uykunun önemi büyüktür.

Yetişkinlerin yaklaşık %40'ı uyku bozukluğu çeker ve zaman zaman kendilerini iş yerinde kestirirken buluverirler. Çocuklar ise uykusuzluğa tam tersi bir tepki verirler. Uykuları geldiğinde bu durumla mücadele de eder ve tıpkı bir hiperaktif gibi, her zamankinden daha hareketli olurlar.

Çocuğumuz uykusuzluk çekiyorsa, davranış bozukluğu konulma ihtimali normal çocuklardan %25 daha fazladır. Buluğ çağı öncesindeki çocuklar, her gece 9-11 buçuk saat kesintisiz uykuya ihtiyaç duyarlar. Günümüzde ise çocukların %60'ı yeterince uykusunu alamamaktadır.

Çocukların sağlıklı uyuyabilmeleri için uyku saatleri muntazam olmalı ve bunların bozulmasına elden geldiğince dikkat etmeliyiz.

FOTOGRAFÇI
ÇAĞATAY

ÇOCUKLARA ALAY ETMEYİ, İSİM TAKMAYI YASAKLAYALIM:

Kardeşler birbirleriyle şakalaşmayı çok severler. Aile olmanın eğlenceli yönlerinden biri de budur. Ebeveyn olarak olumlu şakalaşmalar ile kişileri ve ilişkileri zedeleyen alay etme arasındaki sınırı, kesin ve net bir şekilde belirlemeliyiz. Çünkü bir çocukla alay etmenin, hele hele aşağılayıcı lakapla seslenmenin onun kendine güvenini derinden sarsacağını bilmeliyiz.

Anne baba olarak bizlerde çocuklarımıza aşağılayıcı sözler söylemeyelim. Hatta şaka ve eğlence için dahi onları küçük düşürmekten kaçınalım. Onlara isim ve sıfat takmayalım.

Çocuklarımızı belli sınıflamalara sokarsak; utangaç, zor, geçimsiz, huysuz gibi sıfatlarla anarsak kendilerine bakış açıları da etkilenir. Zaman geçtikçe çocuklar, bu sıfatları benimseyebilir. Ve en belirgin özellikleri haline getirebilirler. Aman böyle olumsuz nitelermelerden uzak duralım.

KARDEŞLERİN DİDİŞMELERİNE İLGİSİZ KALALIM:

Çocuklarımız birbirleriyle didişip çekiştiklerinde kimin haklı olduğunu , problemi hangisinin başlattığını anlayamayız. Bu durumda yapmamız gereken en iyi şey, konuyla ilgilenmemektir. Hiçbir şey yokmuş gibi çayımızı yudumlarsak, «Kendi sorununuzu kendiniz halledin.» mesajını onlara vermiş oluruz.

Konuya hemen müdahale etmemiz durumunda onların öğrenme süreci gecikecektir ve ayrıca onlara didişmelerinin bizim dikkatimizi çekmeleri için en iyi bir yol olduğunu da göstermiş olacaktır.

Sorunları halletme becerisini bırakalım kendileri kazansınlar. Eğer her didişmede konuya karışırsak, yalnızca kendimize tüm zamanımızı alacak bir iş edinmiş oluruz ve kendi başlarına problemleri halletme becerilerini engelleriz. Çünkü hayat kavgalarla, çekişme ve rekabetlerle doludur. Bu tür olaylar ise en iyi, aile içi yaşanan rekabetlerde, atışmalarda ve kavgalarda öğrenilir.

KARDEŞLERİN KAVGALARINI ENGELLEMELİK İÇİN NELER YAPILABİLİR?

Her ocuğa «özeli» davranalım, herkese eşit davranmaya çalıŐmaktan vazgeçelim.

KardeŐlerine kaba kuvvet uygulanmasına ve oyun oynarken hile yapmasına mani olalım.

Kavga ettikleri zaman onlarla ilgilenerek ya da tartıŐmaya girerek yanlış davranışı ödüllendirmeyelim.

Tüm ocukların aralarında kavga edebileceklerini bilelim. Onlar önemli bir sebep yokken bile atıŐabilirler. Ama birkaç yıl sonra bu çekiŐmeler onları büyümeleri için yol gösterici olacaktır.

İŞ çığırından çıkmaktaysa çözüm bulmaları için onlara yardımcı olalım, onları ayıralım ve bir takım kurallarda anlaŐalım.

Şiddeti asla kabul etmeyelim.

Aralarındaki çekişmelerden kimin haklı olduğu konusunda hemen karar vermeyelim. İki tarafında haklı ve haksız tarafı olabileceğini düşünelim.

Taraf tutmayalım, açık fikirli olalım. Küçük olan çocuğumuzu korumak için hemen olaya karışmayalım. Kendi aralarında çözeceklerine inandığımızı söyleyelim.

Çocuklarımızı fark ettirmeden izleyelim ve onları daha yakından tanımaya gayret edelim.

ÇOCUĞUMUZUN KENDİNE GÜVENMESİNİ SAĞLAYALIM:

Çocuklarımızı yaptıklarına göre değil de kim olduklarına bakarak sevmeliyiz. Bu kabulümüzü ve sevgimizi kesin bir dürüstlikle ona iletmeyiz.

Her fırsatta onları sevdiğimizi hissettirmeliyiz.

Onlara uyguladığımız disiplin kararlılıkla, sevgiyle, tutarlılıkla ve istikrarlı olarak sürdürmeliyiz.

Övgümüzü ifade etmeliyiz.

Onlara olumlu yaklaşalım, beraber gülüp oynayalım. Hayat zorlaştıkça ve üzüntüler arttıkça, çocuklar özgüvenlerini bekleyen bazı dayanakları kaybederler. Bu sebeple cana yakın, sıcak ve güler yüzlü bir ortam için çaba gösterelim.

Çocuğumuzla konuşalım, düşüncelerimizi, duygularımızı, ilgi ve isteklerimizi onunla paylaşalım. Böylece onlara iyi bir iletişim modeli de oluşturur ve özel konuları konuşacak kadar değer verdiğimizizi hissettirmiş oluruz.

İlgi, beceri ve faaliyet alanları bulmaya çalışalım. Onunla birlikte zaman harcayıp yeteneklerini geliştirmesine yardımcı olalım.

Arkadaş edinmeye teşvik edelim. Sosyal ilişkilerinde uyum sağlamaya yardımcı olalım. Eve arkadaşını getirmek istediğinde izin verelim. Böylece onu izleme imkanımız olur.

Çocuğumuz bir hata yaptığında, bunu itiraf etmeyi ,gereğini yapmayı ve affetmeyi öğrenmelidir. Eğer kendini suçlu hissederse, hiçbir zaman yeterince iyi olamayacağına inanır. Suçlamalarla dolu bir disiplinden kaçınalım.

ÇOCUKLARIMIZIN TELEVİZYONDAN OLUMSUZ ETKİLENMEMELERİ İÇİN NELER YAPMALAYIZ?

Televizyon, belgeseller ve başka eğitici programlarla dünyayı evimize getirir, çocuğumuzun renkli görüntüler ve değişik renkli görüntüler ve değişik seslerle tanışmasına yardımcı olur. Aile bireyleri, bu programları fikir alışverişinde bulunarak izlerse çocuklar daha çok şeyler öğrenirler.

Günlük olaylar ve güzel filmler, yine ailece takip edilirse onların değer yargıları ve dünyayı algılama şekilleri konusunda daha detaylı bilgi alma fırsatı verir, çocuk için çok da keyifli olur. Tüm ailenin zevk alacağı ve eğleneceği faaliyete dönüşür.

Televizyon dünyaya açılan bir penceredir. Önemli olan televizyonun sınırını bilmek ve günde ortalama bir saatten fazla karşısına oturmamaktır. Böyle yapıldığında çocuğumuzun bilgi ve görgüsünü artırır, ufkunu açar. IQ'sunu yükseltir, eğlendirici, eğitici ve öğretici olur.

Kısıtlı seçenek izleyen televizyon, çocuklar için nasıl yararlı ve eğitici ise; aşırıya kaçılması, teselli aracı olarak kullanılması durumunda zararlı hale gelir.

Televizyonun çocukları şiddete yönelttiği, problem çıktığında kaba kuvvetle çözüme ulaşacağı fikrine ittiği gerçektir. Özellikle çizgi filmlerin %80'i şiddete dayanmaktadır. Kısacası çocuk saldırganlaşabilmektedir.

Televizyon, çocuğun okul başarısında düşüşe yol açar. Zihnen yorulan çocuk, ev ödevlerine vakit ayıramaz, ayırsa da verim düşer.

Çok kitap izleme, kitap okuma alışkanlığını yok eder.

Televizyon seyreden çocukların dikkat süreleri kısalmır, yoğunlaşma yeteneklerinde düşme olur. Bu da hiperaktiviteyi artırır, ders başarısını düşürür.

Reklamlardan etkilenen çocukta tüketim ve marka düşkünlüğüne zemin hazırlar.

Televizyonda rol gereği söylenen yalanlar, filmlerde dönen entrikalar, aldatma ve hileler, çocukları etkileyebilir. Bunları denemek, taklit etmek isteyebilir.

Televizyon çocukları arkadaşlarından alıkoyar, sosyalleşmeden uzak tutar. Spor, oyun, çalışma, ödev gibi çocuğun yapması gereken faaliyetlere zaman bırakmaz.

Anne ve baba olarak öncelikle televizyon fazla seyretmeyerek çocuklarımıza örnek olmalıyız, sonra da kontrollü ve sınırlı olarak televizyon seyretmelerine izin vermeliyiz. Televizyonu kesinlikle çocuk bakıcısı ve avutucusu olarak kullanmamalıyız.

ÇOCUKLAR OYUNLA BÜYÜR

Büyüklerin nasıl bir işi, meşguliyeti varsa, çocuğun işi de oyundur. Çocuklar oyun sayesinde sonuca varmayı, konsantrasyonu, sosyal ve dil becerilerini öğrenir ve geliştirirler.

Çocuklar oyunla enerjilerini boşaltırlar. Oyun mümkün olduğu kadar mutlu ve pozitif yönde yapmalarına yardımcı olmalıyız.

İyi oynayabilmeleri için onlara uygun ortam oluşturalım. Bir çocuğun ne kadar değişik oyun oynarsa, öğrenme becerisinin o kadar zenginleşeceğini bilelim. Oyun, temelde seyretmekten ziyade bir şeyleri yapmaktır ve çocukların işitme, hissetme, görme gibi duyularını harekete geçirir. Oyunla değişik seçenekler, imkanlar ve ihtimallerin en uygununu tercih ederek problem çözme becerisi kazanılır.

Çocuk oyun sayesinde zekasını kullanmayı öğrenir ve geliştirir. Dünyayı ve çevreyi keşfeder, sürekli bilgi edinir, merak duygusunu tatmin eder, mantık yürütmeyi ve seçim yapmayı öğrenir. Bu sayede dikkatini toplar, kendini amacına yönlendirebilir. Oyunda sorunları görüp tanımaya ve bunlara çözüm yolları bulmaya da alışır.

Arkadaşlarıyla oynamakla çocuk işbirliğini ve toplu yaşama için gerekli kuralları öğrenir.

Onlarla oynayalım. Bundan çok memnun olacaklardır. Bu şekilde aramızdaki bağ kuvvetlenir, çocukların kendine ve bize olan güveni artar.

ÇOCUĞUMUZA OYUNCAK ALIRKEN NASIL OYUNCAKLAR ALMAYI TERCİH EDELİM:

İyi ve geliştiren oyuncaklar seçelim.

Oyuncak, her şeyden önce tehlikesiz olmalıdır. İyi oyuncak; keskin kenarlı, sivri uçlu olmayan, kolayca kırılmayan ve dayanıklı olan oyuncaktır.

Bir başka nokta da, çocuğun oynadığı oyunun %90'ı çocuk tarafından yürütülüyor %10'u oyuncakla sağlanıyorsa bu oyuncak da daha iyi oyuncak demektir.

Çocuğa elektronik oyuncaklar almayalım. Elektronik oyuncaklarda çocuk çok pasiftir, çocuğa sadece oyuncağı işleten düğmeye basmak kalır. Halbuki çocuğa ne kadar çok, oyuncağı ne kadar az iş düşerse, çocuğun yaratıcılığı ve zekasının kıvraklığı o oranda gelişecektir.

Ayrıca oyuncak, çocuğun yaşına ve gelişme dönemine uygun olmalıdır. Özellikle bozup yapabileceğı küpler, logolar, renkli kolonlar, toplar tercih edilmelidir.

ÇOCUKLARIMIZA OKUMAYI SEVDİRELİM:

Kitap okumayı seven çocuklar daha başarılı ve daha mutlu oluyorlar.

Çocuğa kitap alarak, okuyarak, masal anlatarak okumaya karşı istek ve ilgi uyandırmalıyız. Kitap okumak için her yaşta faaliyete geçebiliriz. Büyük çocuklar, kendi başlarına rahatça okuyabilecek durumda dahi olsalar, anne ve babası ile kitaplarını paylaşmaktan zevk alır.

Kitap okurken resimlerini birlikte inceleyelim, yorumlar yapalım.

Çocuğumuzu sık sık kitapçıya ve kütüphaneye götürelim. Sevdikleri kitaplardan alalım, teşvik edelim.

Çocuk dergilerine abone edelim. Kendi adlarına posta geldiğinde çocuklar çok heyecanlanırlar.

Kendimizde kitap okumaya vakit ayıralım. Akşamları televizyonu kapatalım ve ailece oturup kitap okuyalım.

Okunan kitapları anlatmak ve paylaşmak; konuşma, okuduğunu anlama ve ifade etme becerisinin geliştiğini bilelim.

ÇOCUĞUMUZUN ÖZELİNE SAYGI GÖSTERELİM:

Çocuğun odası ve çantası, dolabı ve özel eşyaları kendisine özeldir.

Bu yüzden onun özel eşyasına ve odasına saygı gösterelim. Odasına girerken mutlaka kapıyı tıklatalım ve girmek için izin isteyelim. Odasının dağınıklığıyla veya eşyasının yerleştirilmesiyle ilgili eleştirilerde bulunmayalım. Günlüğünü okumayalım, çantasını karıştırmayalım. Onun mahremiyetine saygı duyalım.